

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

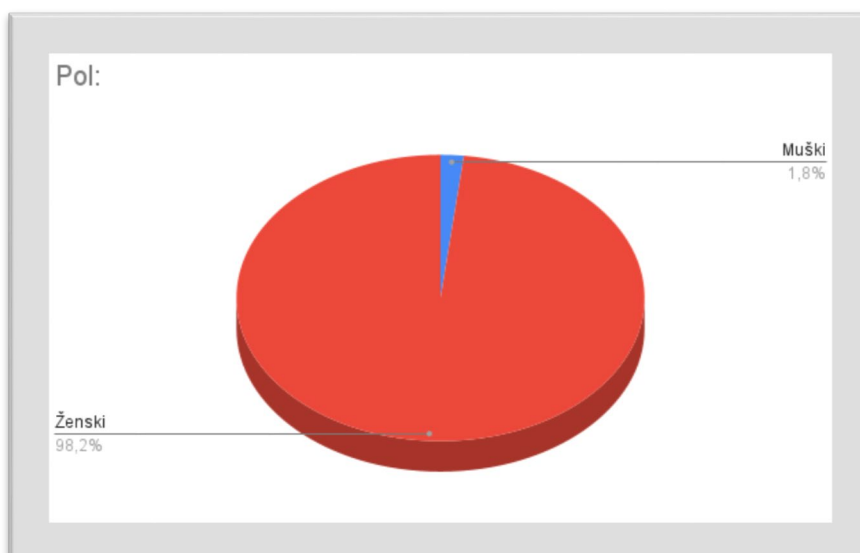
Anonimni anketni upitnik (po principu petostepene skale Likertovog tipa), čiji je cilj *istraživanje primene heurističkih strategija* (popularno *eureka*) u praksi u vrtiću, popunilo je 165 ispitanika. Istraživanje je realizovano u okviru projekta, pod nazivom „Heurističke strategije kao kreativni dizajn u visokoškolskoj nastavi”. Projekat je odobren i finansiran od strane Pokrajinskog Sekretarijata za visoko obrazovanje i naučnoistraživačku delatnost AP Vojvodine (broj rešenja: 142-451-2195/2022/02/2).

Heuristika je značajna kako u radu sa decom, tako i u samorefleksiji i reflektivnom promišljanju i unapređivanju prakse sa kolegama. Heurističko je ono što je istraživačko, što ne nudi gotova rešenja i što uvek predstavlja istraživačku avanturu.

Za potrebe istraživanja, od izuzetnog značaja su sagledavanja i promišljanja vaspitača iz ugla profesionalnih praktičara. Na skali od 1 do 5 trebalo je izraziti stepen slaganja sa navedenim tvrdnjama, pri čemu je: 1 – ne slažem se; 2 – uglavnom se ne slažem; 3 – nisam siguran/na; 4 – uglavnom se slažem; 5 – potpuno se slažem.

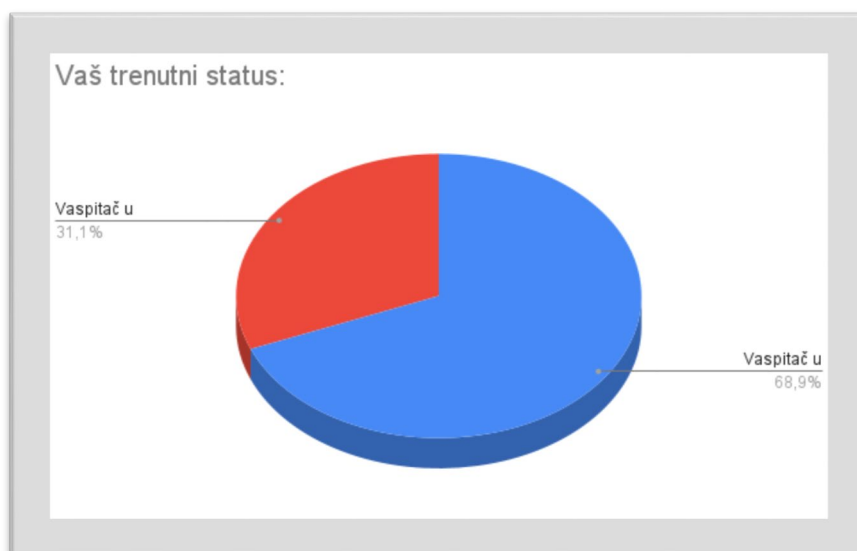
Napomena: Heuristika i heurističke strategije u tvrdnjama / pitanjima u upitniku deklarirane su pod akronimom HEU.

Anketni upitnik je popunilo ukupno 164 ispitanika – vaspitača: 161 ženskog (98,2%) i 3 muškog pola (1,8%).

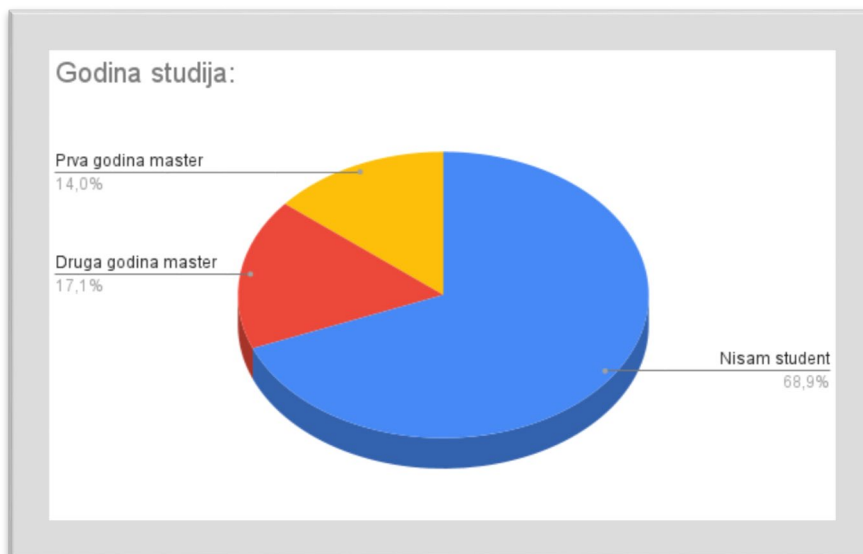

Status ispitanika je sledeći:

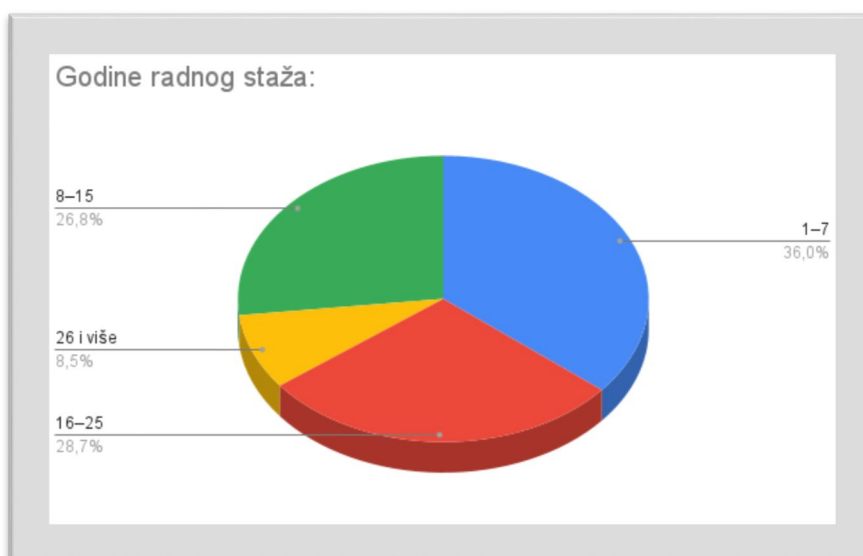
1. Vaspitač u predškolskoj ustanovi – njih 113 (68,9%)
2. Vaspitač u predškolskoj ustanovi i student master studija – njih 51 (31,1%)

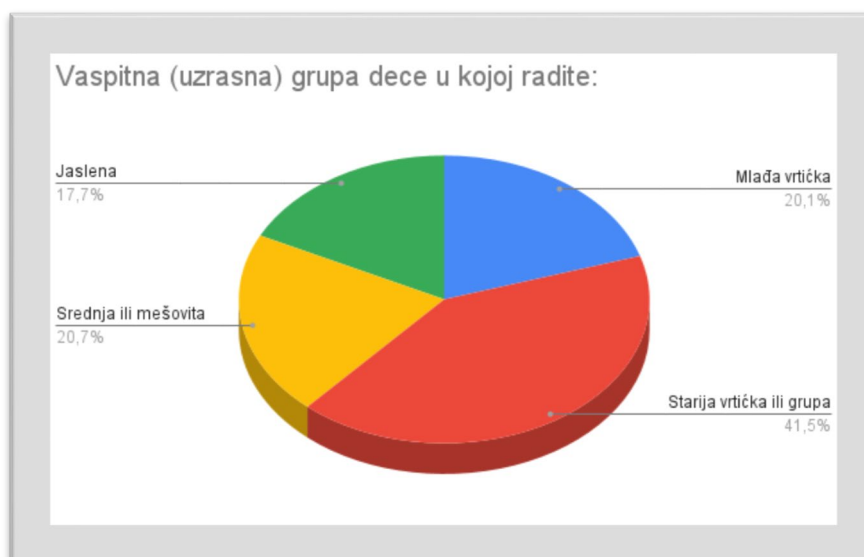
Od ukupnog broja ispitanika, upitnik je popunilo: 23 vaspitača / studenata prve godine master strukovnih studija (14%); 28 vaspitača koji su ujedno i studenti druge godine master strukovnih studija (17,1%).

Kada je reč o godinama radnog staža, 59 ispitanika (36%) radi u PU od godinu do sedam godina; 44 ispitanika (26,8%) radi od osam do petnaest godina u PU; 47 ispitanika (28,7%) ima radni staž od šesnaest do dvadeset pet godina i 14 ispitanika (8,5%) radi 26 i više godina u PU.

Najviše ispitanika (68 vaspitača / 41,5%) radi u starijim vrtićkim grupama ili u grupama u godini pred polazak u školu, a najmanje njih (29 vaspitača / 17,7%) radi u jaslenim grupama. Skoro podjednak broj ispitanika radi u mlađim (33 vaspitača / 20,1%) i srednjim ili mešovitim grupama (34 vaspitača / 20,7%).

Tvrđnja	Stepen slaganja – prosek
1. HEU, u odnosu na tradicionalni način, iziskuju više vremena i angažovanja u radu vaspitača.	3,71
2. HEU podstiču integrisani pristup učenju.	4,21
3. HEU pružaju podršku radu u skladu sa slikama o detetu kao: kompetentnom i bogatom potencijalima, biću igre, kreativnom biću, jedinstvenom i celovitom biću, aktivnom učesniku zajednice vršnjaka i odraslih, posvećenom učenju.	4,43
4. HEU pružaju mogućnosti za drugačijim i kreativnim izražavanjem dece i vaspitača, podstiču divergentnost.	4,36
5. Didaktičko-metodičko modelovanje je raznovrsnije nego u tradicionalnom pristupu.	4,1
6. HEU omogućavaju kreativno učešće vaspitača u povezivanju igre i planiranih situacija učenja.	4,45
7. HEU u značajnoj meri pružaju mogućnosti povezivanja i saradnje lokalne zajednice i vrtića.	4,18
8. HEU omogućavaju fleksibilnost u realizaciji svojih „ličnih teorija” i specifičnosti senzibiliteta vaspitača.	4,21
9. HEU mi pružaju podršku u početnom planiranju projekta.	4,20

10. HEU pružaju pogodnosti u radu sa decom sa potrebama za dodatnom podrškom (uključujući i darovitu decu).	4,13
11. HEU pružaju podršku u zajedničkom uređenju prostora i podržavaju metaforu „prostor kao treći vaspitač”.	4,34
12. HEU podržavaju slike o vrtiću kao prostoru kontekstualne i reflektivne prakse.	4,24
13. HEU mi pomažu u dokumentovanju, kao kontinuiranom procesu sagledavanja i procene sopstvene prakse i razmene sa kolegama.	4,21
14. HEU podstiču saradnju dece, vaspitača i ostalih učesnika u vaspitno-obrazovnom procesu.	4,46
15. HEU podstiču unutrašnju motivaciju dece.	4,43
16. HEU podstiču aktivnosti istraživanja, igru i avanturu u prirodi.	4,62

Rezultati istraživanja – razlika u mišljenjima vaspitača koji su studenti master studija i vaspitača koji nisu studenti

Tvrdnja	Vaspitači i studenti master studija	Vaspitači u predškolskoj ustanovi
1. HEU, u odnosu na tradicionalni način, iziskuju više vremena i angažovanja u radu vaspitača.	3,72	3,69
2. HEU podstiču integrisani pristup učenju.	4,12	4,42
3. HEU pružaju podršku radu u skladu sa slikama o detetu kao: kompetentnom i bogatom potencijalima, biću igre, kreativnom biću, jedinstvenom i celovitom biću, aktivnom učesniku zajednice vršnjaka i odraslih, posvećenom učenju.	4,4	4,49
4. HEU pružaju mogućnosti za drugačijim i kreativnim izražavanjem dece i vaspitača, podstiču divergentnost.	4,34	4,41
5. Didaktičko-metodičko modelovanje je raznovrsnije nego u tradicionalnom pristupu.	4,05	4,22
6. HEU omogućavaju kreativno učešće vaspitača u povezivanju igre i planiranih situacija učenja.	4,42	4,53
7. HEU u značajnoj meri pružaju mogućnosti povezivanja i saradnje lokalne zajednice i vrtića.	4,13	4,27

8. HEU omogućavaju fleksibilnost u realizaciji mojih „ličnih teorija” i specifičnosti senzibiliteta vaspitača.	4,14	4,37
9. HEU mi pružaju podršku u početnom planiranju projekta.	4,15	4,31
10. HEU pružaju pogodnosti u radu sa decom sa potrebama za dodatnom podrškom (uključujući i darovitu decu).	4,07	4,25
11. HEU pružaju podršku u zajedničkom uređenju prostora i podržavaju metaforu „prostor kao treći vaspitač”.	4,28	4,45
12. HEU podržavaju slike o vrtiću kao prostoru kontekstualne i refleksivne prakse.	4,22	4,29
13. HEU mi pomažu u dokumentovanju, kao kontinuiranom procesu sagledavanja i procene sopstvene prakse i razmene sa kolegama.	4,12	4,39
14. HEU podstiču saradnju dece, vaspitača i ostalih učesnika u vaspitno-obrazovnom procesu.	4,42	4,55
15. HEU podstiču unutrašnju motivaciju dece.	4,38	4,53
16. HEU podstiču aktivnosti istraživanja, igru i avanturu u prirodi.	4,57	4,73

Rezultati istraživanja – razlika u mišljenjima vaspitača u zavisnosti od godina radnog staža

Tvrđnja	1–7	8–15	16–25	26 i više
1. HEU, u odnosu na tradicionalni način, iziskuju više vremena i angažovanja u radu vaspitača.	3,84	3,45	3,81	3,64
2. HEU podstiču integrisani pristup učenju.	4,24	4,25	4,23	3,86
3. HEU pružaju podršku radu u skladu sa slikama o detetu kao: kompetentnom i bogatom potencijalima, biću igre, kreativnom biću, jedinstvenom i celovitom biću, aktivnom učesniku zajednice vršnjaka i odraslih, posvećenom učenju.	4,41	4,45	4,51	4,14
4. HEU pružaju mogućnosti za drugačijim i kreativnim izražavanjem dece i vaspitača, podstiču divergentnost.	4,22	4,45	4,51	4,14
5. Didaktičko-metodičko modelovanje je raznovrsnije nego u tradicionalnom pristupu.	3,93	4,34	4,26	3,57
6. HEU omogućavaju kreativno učešće vaspitača u povezivanju igre i planiranih situacija učenja.	4,47	4,5	4,45	4,21

7. HEU u značajnoj meri pružaju mogućnosti povezivanja i saradnje lokalne zajednice i vrtića.	4,25	4,16	4,19	3,86
8. HEU omogućavaju fleksibilnost u realizaciji svojih „ličnih teorija” i specifičnosti senzibiliteta vaspitača.	4,19	4,29	4,26	3,93
9. HEU mi pružaju podršku u početnom planiranju projekta.	4,22	4,23	4,26	3,86
10. HEU pružaju pogodnosti u radu sa decom sa potrebama za dodatnom podrškom (uključujući i darovitu decu).	4,12	3,98	4,36	3,86
11. HEU pružaju podršku u zajedničkom uređenju prostora i podržavaju metaforu „prostor kao treći vaspitač”.	4,41	4,32	4,34	4,07
12. HEU podržavaju slike o vrtiću kao prostoru kontekstualne i refleksivne prakse.	4,2	4,29	4,4	3,71
13. HEU mi pomažu u dokumentovanju, kao kontinuiranom procesu sagledavanja i procene sopstvene prakse i razmene sa kolegama.	4,34	4,11	4,26	3,79
14. HEU podstiču saradnju dece, vaspitača i ostalih učesnika u vaspitno-obrazovnom procesu.	4,54	4,45	4,49	4,07
15. HEU podstiču unutrašnju motivaciju dece.	4,49	4,45	4,47	3,93
16. HEU podstiču aktivnosti istraživanja, igru i avanturu u prirodi.	4,73	4,61	4,62	4,21

Rezultati istraživanja – razlika u mišljenjima vaspitača u zavisnosti od vaspitne grupe u kojoj rade

Tvrđnja	Jaslena	Mlađa vrtićka	Srednja ili mešovita	Starija ili grupa u godini pred polazak u školu
1. HEU, u odnosu na tradicionalni način, iziskuju više vremena i angažovanja u radu vaspitača.	3,79	3,82	3,74	3,62
2. HEU podstiču integrisani pristup učenju.	4,14	4,24	4,26	4,19
3. HEU pružaju podršku radu u skladu sa slikama o detetu kao: kompetentnom i bogatom potencijalima, biću igre, kreativnom biću, jedinstvenom i celovitom biću, aktivnom učesniku zajednice vršnjaka i odraslih, posvećenom učenju.	4,55	4,3	4,53	4,38
4. HEU pružaju mogućnosti za drugačijim i kreativnim izražavanjem dece i vaspitača, podstiču divergentnost.	4,52	4,18	4,44	4,34
5. Didaktičko-metodičko modelovanje je raznovrsnije nego u tradicionalnom pristupu.	3,9	4	4,18	4,21
6. HEU omogućavaju kreativno učešće vaspitača u povezivanju igre i planiranih situacija učenja.	4,62	4,36	4,44	4,43

7. HEU u značajnoj meri pružaju mogućnosti povezivanja i saradnje lokalne zajednice i vrtića.	4,31	3,85	4,21	4,26
8. HEU omogućavaju fleksibilnost u realizaciji mojih „ličnih teorija” i specifičnosti senzibiliteta vaspitača.	4,21	4,09	4,35	4,21
9. HEU mi pružaju podršku u početnom planiranju projekta.	4,28	4,21	4,29	4,12
10. HEU pružaju pogodnosti u radu sa decom sa potrebama za dodatnom podrškom (uključujući i darovitu decu).	3,9	4,03	4,29	4,19
11. HEU pružaju podršku u zajedničkom uređenju prostora i podržavaju metaforu „prostor kao treći vaspitač”.	4,34	4,3	4,5	4,26
12. HEU podržavaju slike o vrtiću kao prostoru kontekstualne i refleksivne prakse.	4,34	3,88	4,59	4,21
13. HEU mi pomažu u dokumentovanju, kao kontinuiranom procesu sagledavanja i procene sopstvene prakse i razmene sa kolegama.	4,28	4,06	4,41	4,15
14. HEU podstiču saradnju dece, vaspitača i ostalih učesnika u vaspitno-obrazovnom procesu.	4,41	4,45	4,65	4,4
15. HEU podstiču unutrašnju motivaciju dece.	4,45	4,21	4,65	4,41
16. HEU podstiču aktivnosti istraživanja, igru i avanturu u prirodi.	4,66	4,48	4,76	4,6

Značaj istraživanja za dalji tok projekta

Rezultati sprovedenog istraživanja putem anketnog upitnika, predstavljali su inpute i pružili smernice članovima projektnog tima za dalji istraživački rad. Na osnovu dobijenih rezultata o stepenu upotrebe heurističkih strategija u predškolskim ustanovama, osmišljavane su radionice i promišljalo se o načinima efektivne implementacije i frekventne upotrebe heuristike u radu vaspitača sa decom predškolskog uzrasta. Uz to, rezultati istraživanja pružili su uvide u potrebe vaspitača za koršćenje heuristika u vrtiću, kroz različite kreativne tehnike (*Šest šešira, breinstorming, Sendvič tehnika, Tri linije, Možeš i drugačije, Delfi metoda, Verujem–ne verujem* i dr.). Analogno tome, profesori – članovi projektnog tima, uz svesrdnu podršku studenata i vaspitača osmišljavali su radionice u kojima je dominantan bio heuristički razgovor, divergentna produkcija sa modalitetima, avantura istraživanja na različite teme. Heuristički *sui generis* činilo je dalje kreiranje nastavnih sadržaja za više nastavnih predmeta osnovnih i master strukovnih studija. Ovo je podrazumevalo učešće studenata u predlaganju različitih aktivnosti i njihove upotrebe u razvijanju realnog programa u vrtićima.

Istraživanje i izveštaj izradile:

dr Ljiljana Kelemen Milojević
dr Danica Veselinov

